

מראי מקומות- חולין צ"א

דהשבטים לא שמרו התורה בחו"ל, אבל יוסף ה' שומר התורה בחו"ל (ע"ש לראיתו). וא"כ, כיון שהי' דעתו להודיע עצמו להן למחר בשבת [ונק"ק מהא דכתי' ולא יכול יוסף להתאפק], ידע דאף דעכשיו יכולין לאכול אף אם נבלה הוא, מ"מ לא יהיו יכולין לאכול בשבת, דכיון דרואים דיוסף קיים התורה אף בחו"ל, מסתמא יקבלו על עצמם חומרותיו. וא"כ, שפיר שחט א' מעבדיו (ע"ש שהביא שמי שנאמן לו עבדיו יכול לסמוך עליהם), דלמחר יהיו יודעים דעבד בן יעקב הוא, רק דאין יכולין לסמוך עליו, לפי שלא הי' העבד נאמן להם, ולזה הי' צריך לשחוט בפניהם.

(ד) **ופרע להן בית השחיטה- פרש"י**, דאע"פ שלא נתנה תורה, מקובלין היו מאבותיהם. ופי' **הלב ארי'** כוונתו בזה, דבא ליישב קו' **תוס'** שהקשו דמהו הראי' משם דגיד הנשה הי' אסור לבני נח, דלמא הי' מותר וקבלו עליהם כמו שאר המצוות (ע' לקמן). וע"ז תי' רש"י, דקיימו וקבלו רק מה שקיבל אברהם אבינו על עצמו, אבל מה שהוא לא קיים, גם הם לא קבלו. וע"ז ביאר דאברהם לא קיבל על עצמו מצות גיד הנשה, לפי שעתיד להאסר מחמת מעשה שאירע ביעקב אבינו, ולכן לא קיבלו על עצמו, ולכן מסתמא לא קיבלו בניו עליהם, אף לאחר שאירע המעשה. וא"כ, ממילא שפיר מוכח דרק משום שמצווה עליהם.

(ה) **כמאן דאמר גיד הנשה נאסר לבני נח- הק' תוס'**, דלמא לא נאסר, ואפי' הכי היו מקיימין כמו לענין שחיטה. וע' **בחת"ס שתי' בשם הגר"נ אדלר הנ"ל**, דלמא הי' צריך ליטול הגיד בפניהם, הא כיון דאכלו חלק של הבהמה קודם שידעו דהי' יוסף, ולא היו מחמירים לקיים התורה בחו"ל (ע' לעיל), א"כ הי' יכול להאכילם הירך שבו הגיד בע"ש, ובשבת, לאחר שמודיע עצמו להם, הי' יכול להאכילם חלק אחר. אע"כ מוכרחין לומר דבאמת היו מצווים בני יעקב על איסור גיד הנשה. **ותוס' תי' בתי' השני דפרע** להו בית השחיטה היינו נחירה, שנצטוו על

(א) **לא נצרכא אלא לשמנו- כ' המהרש"א**, וצ"ל דמפני סייג ותקנה דרבנן מיעקר לאו דאורייתא דלא תותירו בשב ואל תעשה.

(ב) **ורבי"ל אמר אמר קרא בהאבכו עמו, כאדם שחובק את חברו וידו מגעת לכף ימינו של חברו- ע' בלב ארי' (צ:)**, דהעיר על מש"כ רש"י שם דסברא זו דהנאבק עם חברו, כשהוא נותן ימינו לשמאל חברו וחובקו, ידו מגעת מאחוריו עד ירך ימינו, וכ' רש"י סברא זו בתורת דעת נוטה, ומשמע דאי"ז סברת התורה לומר דירך ימין הוא, ורק משום דעת נוטה, אבל כאן מבואר דמחמת דרשה זו הוי דעת תורה. וביאר דכאן דריש לי' מיתורא דבהאבכו עמו, ולכך קאמר כאן ורבנן האי בהאבכו עמו מאי דרשי ב', אבל שם לא הי' מחמת דרשה דקרא.

(ג) **ופרע להן בית השחיטה- פרש"י**, שלא יאמרו בשר הנחירה אני אוכל, לפי שבני יעקב שומרי מצות היו, דאע"פ שלא נתנה תורה, מקובלין היו מאבותיהם. ויש להעיר, מה מועיל דפרע להן בית השחיטה, הרי סכ"ס שחיטת עכו"ם פסול. וכ' **המהרש"א** דלכך דייק הגמ' לומר טול גיד הנשה בפניהם, ולענין שחיטה אמר ופרע להן בית השחיטה. דהיינו, דלענין פרע בית השחיטה, באמת לא הי' א' מבית יוסף שהי' עושה כן, דא"כ באמת יהי' פסול לאכילה לבני יעקב, ולכן באמת הניח להם לשחוט ולפרוע בית השחיטה, אבל לענין גיד הנשה, זה יכול להעשות ע"י עכו"ם, ולכן עשאו בפניהם כדי שיראו שנעשית כראוי [ולכאור' לא משמע כן מלשון רש"י, דמשמע דהראה להם מה שהי' נשחט ולא נחור]. וע' **ע' בנאות יעקב (סי' י"א בהגה"ה)**, דכ' דלא הי' שום מעלה של שחיטת בני יעקב על שחיטת בית יוסף, דהא כל הפסול של שחיטת עכו"ם הוא מצד שאינם בני זביחה, והרי קודם מתן תורה גם בני יעקב לא היו מצווים בזביחה, משום שעדיין לא היו מצווים בה, וא"כ לגבי שחיטה לא הי' מקום להחמיר שיהי' נעשה על ידם [ומשמע דזה לא הי' אצלם צד שלא לאכול בשר כלל, אף דלא הי' שייך כלל להכשירו באופן שיהי' כשר לאחר מתן תורה, וצ"ע בזה]. ובחת"ס הביא מר' נתן אדלר לפרש

קנאה לאיזה צד של האבן יניח ראשו, אע"כ דאין קפידא בזה, וכיון דאבן א' הוא, אין נפק"מ בזה. וכ' דמזה יש להוכיח דמותר להפך רצועה של תפילין וליתן הקצה שלמטה למעלה בבתים.

הנחירה. ותמה רעק"א על זה, היכן מצינו כן, הא נצטוו רק על אמ"ה, אבל במתה מאליה מה חיוב יש לבן נח. וע' במים חיים דכ' דזהו באמת כוונת התוס', דהאיסור כאן הוא איסור אבר מן החי, וכן הוא לשון תוס' הרא"ש, "בית השחיטה היינו נחירה, שנצטוו בני נח על הנחירה שלא לאכול אבר מן החי". אבל המהרצ"ח הביא דא"י בתוספתא דבאמת מתה מאליה אסור לבני נח, וע"ע רש"ש בזה. וע' בקהלות יעקב (ט', ד"ה והעיקר) שהביא מהנאות יעקב (י"א) שהביא שהמקור לדבר זה הוא בפסיקתא דר"כ פ' נח, ע"ש, וביאר הנאו"י דבאמת כל זה הי' רק עד מתן תורה, אבל לאחר מתן תורה, שוב התיר הקב"ה נבלה שמתה מאליה לבני נח.

(ו) שנסתייר על פכין קטנים- פרש"י, שלא הספיק להעביר וחשכה לו. והק' המהרש"א, הרי כתוב לעיל משם והוא לך בלילה וגו', ויקם בלילה ויקח, וכו', וא"כ מה שיך לומר דחשכה לו שם, וכ' דדברי רש"י מגומגמין. וכ' הלב ארי' ליישב ע"פ מה דא"י בכיצד מברכין לענין יצא יחידי בלילה, דאבוקה כשתים וירח כשלשה. וא"כ, י"ל דאף דבאמת העביר כל אשר יש לו בלילה, אלא מתחלת הלילה הי' הלבנה זורח, ואח"כ שקע הלבנה ויותר יעקב לבדו, וזה שכ' רש"י שחשכה לו. ובזה יישב גם מה שהעיר המהר"ם שי"ף, דאיך נדמה המלאך ליעקב לת"ח, הא אין ת"ח יוצא יחידי בלילה, ולהנ"ל א"ש, דכשיוצא, לא הי' יחידי, שהרי הי' יוצא ע"פ אור הלבנה.

(ז) מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם- כ' הבן יהוידע בסוטה (יב.), לכאור' זהו דבר זר, היתכן שממון חביב עליו יותר מנפשו. וביאר דבאמת לשון הגמ' אינו כן, אלא דחביב עליו יותר מגופו. דהיינו, דהכונה הוא על צער גופם, שסובלים צער בגופם, ואין רוצים לאבד ממון בכדי. דהיינו, דרוצים לסבל קצת צער בגופו, שהוא רק לפי שעה, ואינו רוצה לאבד ממונו.

(ח) וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו, תנא, וכולן נבלעו באחד- העיר האליהו רבא (או"ח מ"ב, א'), הא עדיין יהי'